

At alle skolebørn har mulighed for at bruge de forskellige læringsfaciliteter i Silkeborg Kommune

Beskrivelse af undersøgelsesområde 12 (tema 4):

Undersøgelsesområdet drejer sig om, læringsfaciliteter som tilbud, der understøtter skolernes undervisning, og som er placeret et andet sted end på skolens matrikel.

Læringsfaciliteter er ligeledes med til at fremme den lokale sammenhængskraft og bidrage til, at eleverne i højere grad stifter bekendtskab med foreningslivet, kulturtilbuddene og erhvervslivet og de muligheder, som disse områder rummer¹.

Juridisk grundlag:

Ifølge Folkeskoleloven § 3 Stk. 4. indgår skolerne samarbejder med lokalsamfundet.

Kvalitet (evt. dilemmaer):

Erfaringer både lokalt og på landsplan viser, at skolerne gennem mange år har anvendt brugen af læringsfaciliteter uden for skolens matrikel for derigennem at højne kvaliteten af elevernes læring. De eksterne læringsfaciliteter er ofte blevet til i et samarbejde med det lokale idræts-, kultur og foreningsliv, det lokale erhvervsliv eller i samarbejde med lokale musik og ungdomsskoler.

Nedenfor er nævnt en række opmærksomhedspunkter, der kvalificerer brugen af eksterne læringsfaciliteter.

- Eleverne motiveres af at arbejde med autentiske læringsforløb, der tager udgangspunkt i samarbejdet med erhvervsvirksomheder.
- Eleverne motiveres af at indgå i læringsfællesskaber i idræt- kultur og foreningsliv, når det er en kompetent person, der styrer læreprocessen.
- Når samarbejdspartnerne er tilknyttet skolens lokalområde giver det en god lokal samhørighed. Det mindsker tilmed udfordringerne med transport.
- Kultur skal opleves. Det er derfor en kvalitet, når elever oplever kulturen gennem guidede besøg på museer og oplever musik – teaterforestillinger i et autentisk miljø.
- Et kvalitativt samarbejde med eksterne samarbejdspartnere er karakteriseret ved at tage udgangspunkt i fagernes mål eller i dannelsesmålene for skolens virke.
- Et kvalitativt samarbejde med eksterne samarbejdspartnere er karakteriseret ved: En gensidig forventningsafstemning, at samarbejdet er værdiskabende for begge parter, at samarbejdet skal være forberedt i fællesskab, at samarbejdet skal have ledelsens opbakning samt, at samarbejdet evalueres i forhold til de opstillede mål.
- En central digital hjemmeside, hvor fagprofessionelle kan finde oplysninger om alle eksterne læringsfaciliteter for Silkeborg kommune og omegn, er ved at blive designet.

I forbindelse med brugen af læringsfaciliteter uden for skolens matrikel kan der for skoler i Silkeborg nævnes en række dilemmaer og forudsætninger:

- Mange læringsfaciliteter er placeret i Silkeborg by. Det giver ofte logistikproblemer for de perifere skoler i kommunen, der er henvist til at anvende offentlig transport.
- Det vil understøtte samarbejdet, at der er en fælleskommunal rammesætning for det gode samarbejde med eksterne partnere.
- Det vil understøtte samarbejdet, at der er fælleskommunale aftaler og forventningspapirer med idræts- og kulturforeninger.
- Det vil understøtte udnyttelsen, at der laves centrale aftaler med decentrale læringsfaciliteter f.eks. med lokale svømmehaller, således at transporten reduceres.

Økonomi (herunder evt. dilemmaer):

Befordring:

Der vil være en øget udgift til befordring, da det ikke er alle skoler, som har mulighed for at gå eller cykle til ovenstående læringsfaciliteter.

Andre udgifter:

Der vil også være en forøget entré udgift til nogle af disse læringsfaciliteter. Udgiften til entré og befordring kan ikke beregnes, før omfanget kendes.

(evt.) Sammenhænge til andre undersøgelsesområder:

Sammenhæng til:

Undersøgelsesområde 12, 13, 14

Konklusion og opmærksomhedspunkter:

- Der er gode, kvalitative begrundelser for, at brugen af de forskellige læringsfaciliteter udvides, så alle børn i Silkeborg Kommune har mulighed for at møde tilbuddet.
- Bedre muligheder for at anvende de forskellige læringsfaciliteter, vil medføre øgede udgifter til transport.

At alle skolebørn har mulighed for at bruge de forskellige læringsfaciliteter i Silkeborg Kommune

Litteraturhenvisninger:

Den åbne skole, Undervisningsministeriet, januar 2014

Silkeborg kommunes Naturfagsstrategi

Strategi for den åbne skole for Silkeborg Kommune, november 2014

¹ Eksempler på læringsfaciliteter i Silkeborg kommune: Naturfagscenteret, Aqua, Museum Jorn, Museum Silkeborg (Hovedgården, Blicheregnen, Papirmuseet), Silkeborg Forsyning, Silkeborg Bibliotek og lokale biblioteker, Den kreative Skole, kirker, sportsfaciliteter, biografer, naturområder.

At indrette undervisningssteder på nye og inspirerende måder

Beskrivelse af undersøgelsesområde 13 (tema 4):

Undersøgelsesområdet handler om, hvordan skolens fysiske indretning er en del af skolens læringsmiljø.

Indretning handler både om undervisningsstedernes inde- og uderum. Der skal skabes attraktive og velfungerende miljøer, hvor inde- og ude arealerne integreres og udvikles til udfordrende læringslandskaber. Indretningen af undervisningsstederne faciliterer dels den enkeltes skoles læringsgrundlag og dels de kommunale politikker.

- Skolen som funktionelt rum for læring og undervisning
- Skolen som rum for sociale og kulturelle læreprocesser
- Skolen som rum for bevægelse

Kvalitet (evt. dilemmaer):

For at opfylde Folkeskolens formål, er det af afgørende betydning, at skolens fysiske indretning understøtter elevernes læring og ses som en del af den enkelte skolens læringsmiljø. Skolens fysiske miljø og indretning har historisk set afspejlet den måde, vi har tænkt undervisning og læring på.

Der er forskningsmæssigt belæg for¹ at den fysiske indretning kan anvendes strategisk til at understøtte rammerne for læring, og hvilken betydning indretningen har for elevernes læring. Forskning viser², at elever lærer på mange forskellige måder. Nogle elever lærer bedst ved at bruge kroppen og være fysisk aktive. Andre har meget brug for afskærmning, stilhed eller visuel støtte. Vi ved også, at vi lærer bedre, hvis alle kroppens sanser aktiveres.

Ved om- og nybygning kan følgende seks forskningsbaserede "designgreb" indgå som et bud på, hvordan undervisningssteder kan indrettes på en ny og inspirerende måde. Designgrebene kan dog ikke stå alene. Elever, medarbejdere, skoleledelser og forældres forståelse og anvendelse af rummenes indretning og de fysiske rammer, er mindst lige så vigtige.

1. Behov for stabilitet og destabilitet

Rum, hvor der skal være mulighed for stabilitet, fordybelse, rutiner og hvor rummet, kan forandres, så det kan understøtte forskellige behov for læring og kreative processer. Rummet skal derfor kunne forandres, og der skal kunne skabes "et rum i rummet" alt afhængig af børnenes alder. Interiøret skal derfor være flytbart.

2. Fysiske rammer, der fremmer mulighed for fordybelse (flow)

Flow er den optimale psykiske tilstand for læring og kreativ udfoldelse, idet man i denne tilstand er fuldt ud koncentreret og fordybet i en aktivitet. Små fordybelsesrum skal derfor understøtte, at opmærksomheden hos eleven ikke ødelægges.

3. Sammenhæng og tydelighed

De fysiske rammer skal hjælpe til med at skabe en tydelighed, hvor pædagogiske mål er tænkt ind i de fysiske rammer, så elever og lærere klart forstår til hvad og hvordan, de kan anvendes.

4. Ejerskab og motivation

Når eleverne inddrages i udformningen af skolens fysiske rammer nedsættes risikoen for hærværk og aggressiv adfærd og øger tryk og den sociale ansvarlighed. Det stiller krav til fleksible rammer, så de over tid kan ændres efter elevernes behov.

5. Den kreative proces

Rummene skal understøtte den kreative proces, hvor det både er muligt at blive inspireret, fordybe sig, kommunikere og være fysisk handlende. Det kan ske ved at nedbryde den traditionelle placering af fagene og lade undervisning foregå i faglokaler eller uderum. Ved at anvende videndeling på tværs af fagene understøttes læring og kreative processer.

6. Fysisk rammesætning af kommunikation

At kunne kommunikere er helt nødvendigt for læring og kreativitet. De fysiske rammer skal derfor både kunne fremme og regulere en god kommunikationsadfærd.

Synspunktet understøttes af lokale skoleledere, der har ændret på de fysiske rammer og indretning. De udtrykker, at der er tale om en kulturændring – både for medarbejdere, elever og forældre, når de fysiske rammer og indretningen ændres. Skolelederne pointerer, at de fysiske rammer skal understøtte skolens læringsgrundlag og vigtigheden af, at ledelsen er tæt på medarbejderne i implementeringsfasen. De understreger også, at det er vigtigt at inddrage skolens uderum mere aktivt. Ledere og forældre siger samstemmende, at uderummet har vist sig at være gavnligt for børn, der har særlige udfordringer.

Ændringer i skolens rum og læringsmiljø skal udvikles med pædagogiske processer.

Økonomi (herunder evt. dilemmaer):

Økonomi:

Der vil være en udgift til indretning/modernisering af undervisningssteder, men det vil først kunne beregnes, når der foreligger en konkret plan.

At indrette undervisningssteder på nye og inspirerende måder

Strategi:

Børn- og Ungeudvalget har bevilliget penge til at udarbejde en strategi for skolens rum med henblik på at kunne foretage en planlægning og prioritering af vedligehold, renovering, ombygning og nybygning. Alexandra Instituttet er pt. i gang med at foretage interview af skolerens ledelser og observere elevers og medarbejders brug af skolernes lokaler med henblik på udarbejdelse af en strategi for skolen rum. Rapporten forventes færdiggjort medio oktober.

(evt.) Sammenhænge til andre undersøgelsesområder:

Sammenhæng til:

Konklusion og opmærksomhedspunkter:

- Skolens fysiske faciliteter inde og ude understøtter forskellige læringssituationer, læringsstile og børnefællesskaber.
- Det er centralt, at arbejdet med udviklingen af skolens rum ses som et led i en samlet strategi for skolevæsenet (faglige strategier, Pædagogiske Læringscentre (PLC), osv.)

Litteraturhenvisninger:

Skolens inde-og uderum og muligheden for sanselig erfaring spiller væsentlige roller for elevernes indlæringsevne.

EVA-rapport 2005

[Dansk center for undervisningsmiljø](#)

[Dunn & Dunn om læringsstil](#)

[Fremtidens skolearkitektur – seks designgreb](#). Publiceret 1. juni 2012

¹ Bebe, N. (2010): Sammenhænge mellem de fysiske rammer, kreativitet og læring. Speciale fra Aarhus Universitet og Universe Research Lab.

² Dunn, R. (2003). Artikelsamling om læringsstile. Frederikshavn: Dafolo

At etablere fleksible faciliteter som kan understøtte undervisningens indhold

Beskrivelse af undersøgelsesområde 14 (tema 4):

Fleksible faciliteter betyder undervisningstilbud, der er flytbare og kan anvendes på samtlige undervisningssteder i Silkeborg kommune. Eksempler på fleksible faciliteter: Naturfagscenterets materialetrailer, bevægelsespavilloner, Grej-kasser/trailere (friluftsliv, bevægelse, håndværk, fællessamlinger mv.)

Kvalitet (evt. dilemmaer):

Skolerne har i mange år benyttet sig af fleksible læringsfaciliteter. Man har for at kvalificere elevernes læring, benyttet sig af forskellige udlånssamlinger til at rekvirere læremidler i en tidsperiode. Skolernes anvendelse af digitale læremidler betyder, at udlånene ikke baserer sig så meget på bogmaterialer men i højere grad på omkostningstungt elektronik eller særlige læringsmaterialer til f.eks. idræt eller naturfag.

Når man ønsker at sikre, at alle kommunale elever stilles lige i brugen af kvalificerede læringsfaciliteter, er nedenstående opmærksomhedspunkter vigtige:

- Ved en kommunal anskaffelse af specielle læringsfaciliteter, der kan udlånes til skoler, kan langt flere elever blive motiveret for læring i en længere og mere varieret skoledag.
- En vidensperson, der i perioder kan fungere på skoler, kan kvalificere elevernes læring betydelig og vil samtidig kunne kvalificere lokale lærere gennem sidemandsoplæring.
- Brugen af lokale idræts -, kulturforeninger og det lokale erhvervsliv kan kvalificere elevernes læring gennem en mere varieret skoledag, hvor et samarbejde med disse indgår.
- Et eksempel kan være teaterrekvisitter der med fordel kan indkøbes centralt, f.eks. i samarbejde med Den Kreative skole
- For at styrke mobiliteten og tilgængeligheden kan kommunens skoler opdeles i et antal lokale områder, der er fælles om de fleksible læringsfaciliteter.

I forbindelse med brugen af fleksible læringsfaciliteter, kan der peges på flere dilemmaer:

- For at opnå tilstrækkelig fleksibilitet, stilles der krav om en tilstrækkelig volumen af læringsressourcer.
- At mange har adgang til at anvende fælles læringsressourcer stiller krav til, at der føres tilsyn med læringsressourcerne efter udlån.
- For læringsressourcer, der er komplicerede at anvende, skal et tilbud om lærer opkvalificering indgå i implementeringen.
- Det kræver mange ressourcer at indgå samarbejder med lokale aktører, når samarbejdet skal tage udgangspunkt i de faglige mål for skolens virke, samt evalueres i forhold til disse.

Økonomi (herunder evt. dilemmaer):

Fleksible faciliteter medfører udgifter til etablering, vedligeholdelse og flytning. Etableres lokale områder for deling af læringsfaciliteter vil det minimere transportomkostningerne.

(evt.) Sammenhænge til andre undersøgelsesområder:

Sammenhæng til:

Undersøgelsesområde 12, 13.

Konklusion og opmærksomhedspunkter:

- Der er gode, kvalitative begrundelser for at udvikle etableringen af fleksible, flytbare faciliteter, så alle børn i Silkeborg Kommune har mulighed for at møde tilbuddet.
- Flexible faciliteter medfører udgifter til etablering, vedligeholdelse og flytning.
- Det er derfor væsentligt, at faciliteterne udnyttes, hvilket fordrer forpligtende aftaler med brugerne. Det kræver kompetenceudvikling og ledelsesmæssig opmærksomhed.

Litteraturhenvisninger:

[Strategi for den åbne skole for Silkeborg Kommune, november 2014](#)

[Den åbne skole, Undervisningsministeriet, januar 2014](#)

At etablere robuste økonomiske enheder ved at etablering af færre og større skoledistrikter

Beskrivelse af undersøgelsesområde 15 (tema 5):

Der skal etableres skoledistrikter, således at der er i gennemsnit over årene er ca. 23 elever i klasserne. Det betyder, at der i nogle år kan være færre elever og nogle år er flere elever, men på intet tidspunkt når klassestørrelsen under 19 elever eller over 28 elever.

En måde at få færre og større skoledistrikter er at lukke nogle skoler. En anden måde er, at bevare alle undervisningssteder men reducere antallet af skoler og dermed have fælles ledelse og administration.

Kvalitet (evt. dilemmaer):

Robuste klasser: (Hentet fra undersøgelsesområde 1)

- Er sociale læringsfællesskaber, der afspejler mangfoldighed i forhold til elevernes køn, alder, faglige niveau, sociale baggrund, mm.
- Er dynamiske klasser, hvor der indenfor fællesskabet er plads til at eleverne udvikler sig over tid, hvorved faglige og sociale konstellationer kan ændre sig.
- Har en vis volumen. Erfaringer peger på, at klasserne ikke kan blive for store (da man så kan organisere fleksibel holddannelse) men tværtimod for små. Klasser af en vis størrelse giver mulighed for fleksibel holddannelse på tværs af f.eks. køn, faglige niveau, interesse, sociale relationer, mm. Optimal benyttelse af fleksibel holddannelse forudsætter, at den fysiske indretning tilgodeser fleksibelt antal elever og varierende læringsaktiviteter. Forudsætter også en vis kontinuitet og stabilitet. Vigtigt at børnene er på "faste" hold over en periode og ikke på flere forskellige skiftende hold ad gangen.

Fagligt robuste fællesskaber:

- Er et fagligt miljø, hvor den enkelte elev kan udfolde sit faglige potentiale ved at blive mødt på sit faglige niveau i samspil med andre børn og forskellige voksne¹.
- Er ikke i udgangspunktet defineret ud fra volumen. Forskningsmæssigt kan det ikke entydigt konkluderes, om små eller store klasser i sig selv er afgørende for elevernes faglige resultater.
- Afhænger af lærernes kompetencer og samarbejdsmuligheder, karakteren af læringsaktiviteten og rammerne for at følge op på grupper af elever og den enkelte elevs læring.
- Giver mulighed for "børn-til-børn-læring", som har vist sig at have gavnlig effekt (Peer-tutoring)²

Socialt robuste fællesskaber:

- Giver den enkelte elev oplevelsen af at høre til og opleve, at de bidrager til egen og fællesskabets trivsel.
- Giver den enkelte elev mulighed for at finde sammen med andre, som de oplever et interessefællesskab med eller tilhørsforhold til, samtidig med at de også møder nogen, som er anderledes end dem selv.
- Udfordrer uhensigtsmæssige sociale mønstre og hierarkier og giver eleverne mulighed for at afprøve nye roller og ansvarsområder, som er tilpasset deres relationelle kompetencer og sociale og faglige niveau.
- Denne balance mellem genkendelighed og mangfoldighed forudsætter en klasse af en vis størrelse, og/eller at man arbejder med fleksibel holddannelse. Der er et stort inklusionspotentiale ved at arbejde med forskellige lærings- og sociale fællesskaber - også på tværs af alder. Nærhed er stadig mulig.
- Kan finde sted gennem mange mulige relationer til flere voksne og børn, som understøtter Lærings- og Udviklingsmål 2³
- Et vigtigt opmærksomhedspunkt er, at nogle elever og særligt elever med specialpædagogiske vanskeligheder har udpræget behov for nærhed, en lille tryk base, struktur og genkendelighed. De elever kan derfor blive meget sårbare i det store fællesskab.

Medarbejder og lederperspektiv:

- Kvalitet for medarbejderne er, når der er fleksibilitet i forhold til tilrettelæggelse af læringsaktiviteten. Flere voksne i et fællesskab omkring en større elevgruppe giver mulighed for, at medarbejderne er engageret i et kompetenceudviklende fællesskab, f.eks. i forbindelse med fleksibel holddannelse. Flexibiliteten giver blandt andet mulighed for nemmere at organisere samtaler med det enkelte barn om dets læringsmål og trivsel.
- Flexibel holddannelse giver også lederen mulighed for at lægge ressourcer ud til teams, som de selv kan administrere, og som de vurderer, vil understøtte den pædagogiske praksis bedst muligt. Store klasser/hold giver større fleksibilitet for at arbejde med forskellige klasse- og holdkonstellationer.

Økonomi (herunder evt. dilemmaer):

- Generelt gælder: Jo flere elever pr. klasse des bedre robusthed.
- Den nuværende gennemsnitlige klassekvotient i Silkeborg er 21,6 elever. Ca. 1/4 af klasserne i skoleåret 14/15 har 20 elever eller derunder. Antallet af klasser med 20 elever eller derunder forventes at stige til knap 40 % frem mod skoleåret 2021.
- Klasser med få elever kompenseres. Da ressourcerammen er fast medfører det, at ressourcerne pr. elev i de større klasser reduceres. Ved den nuværende ressourcetildelingsmodel er der meget begrænsede muligheder for etablering for holddannelse, valgfag m.m. i klasser med under 20 elever.
- Den økonomiske effekt ved fælles ledelse og administration kan ikke beregnes på nuværende tidspunkt, da det vil afhænge af den konkrete ledelsesmodel.

Befordring:

At etablere robuste økonomiske enheder ved etablering af færre og større skoledistrikter

Der vil være en forøget befordringsudgift, da nogle elever får længere til skole og dermed er berettiget til befordring.

(evt.) Sammenhænge til andre undersøgelsesområder:

Sammenhæng til:
Undersøgelsesområde 1,5.

Konklusion og opmærksomhedspunkter:

- Et skoledistrikt har én ledelse, én bestyrelse og én økonomi men kan have flere undervisningssteder. Elever bosiddende i skoledistriktet har krav på at gå i distriktsskolen.
- Etablering af færre og større skoledistrikter er en forudsætning for at få mere robuste klasse størrelser, med mindre der skal etableres aldersintegrerede klasser.
- Etablering af færre og større skoledistrikter vil være en forudsætning for at realisere konklusionerne vedrørende kompetent ledelse og kompetente medarbejdere indenfor en realistisk økonomisk ramme.

Litteraturhenvisninger:

[Lærings- og Udviklingsmålene for en god skole i Silkeborg Kommune](#)

¹ "Skolens læringsmiljøer sikrer børns ret til at udfolde egne faglige, personlige og relationelle potentialer"

² Alenkær, 2008

³ "Skolens læringsmiljøer sikrer børns ret til at indgå i fællesskaber"

At anvende alle nuværende undervisningssteder på kort og på længere sigt

Beskrivelse af undersøgelsesområde 16 (tema 5):

Undersøgelsesområdet handler om at skabe robusthed ved at benytte de nuværende undervisningssteder.

Hvis alle nuværende undervisningssteder skal anvendes på kort og på længere sigt, så skal de mindste undervisningssteder tilføres elever, således at der kan skabes robuste klasser.

Denne robusthed kan skabes enten ved ændre skoledistrikterne eller ved at sammenlægge nogle skoledistrikter.

Kvalitet (evt. dilemmaer):

Robuste klasser: (Hentet fra undersøgelsesområde 1)

- Er sociale læringsfællesskaber, der afspejler mangfoldighed i forhold til elevernes køn, alder, faglige niveau, sociale baggrund, mm.
- Er dynamiske klasser, hvor der indenfor fællesskabet er plads til at eleverne udvikler sig over tid, hvorved faglige og sociale konstellationer kan ændre sig.
- Har en vis volumen. Erfaringer peger på, at klasserne ikke kan blive for store (da man så kan organisere fleksibel holddannelse) men tværtimod for små. Klasser af en vis størrelse giver mulighed for fleksibel holddannelse på tværs af f.eks. køn, faglige niveau, interesse, sociale relationer, mm. Optimal benyttelse af fleksibel holddannelse forudsætter, at den fysiske indretning tilgodeser fleksibelt antal elever og varierende læringsaktiviteter. Forudsætter også en vis kontinuitet og stabilitet. Vigtigt at børnene er på "faste" hold over en periode og ikke på flere forskellige skiftende hold ad gangen.

Fagligt robuste fællesskaber:

- Er et fagligt miljø, hvor den enkelte elev kan udfolde sit faglige potentiale ved at blive mødt på sit faglige niveau i samspil med andre børn og forskellige voksne¹.
- Er ikke i udgangspunktet defineret ud fra volumen. Forskningsmæssigt kan det ikke entydigt konkluderes, om små eller store klasser i sig selv er afgørende for elevernes faglige resultater.
- Afhænger af lærernes kompetencer og samarbejdsmuligheder, karakteren af læringsaktiviteten og rammerne for at følge op på grupper af elever og den enkelte elevs læring.
- Giver mulighed for "børn-til-børn-læring", som har vist sig at have gavnlig effekt (Peer-tutoring)²

Socialt robuste fællesskaber:

- Giver den enkelte elev oplevelsen af at høre til og opleve, at de bidrager til egen og fællesskabets trivsel.
- Giver den enkelte elev mulighed for at finde sammen med andre, som de oplever et interessefællesskab med eller tilhørsforhold til, samtidig med at de også møder nogen, som er anderledes end dem selv.
- Udfordrer uhensigtsmæssige sociale mønstre og hierarkier og giver eleverne mulighed for at afprøve nye roller og ansvarsområder, som er tilpasset deres relationelle kompetencer og sociale og faglige niveau.
- Denne balance mellem genkendelighed og mangfoldighed forudsætter en klasse af en vis størrelse, og/eller at man arbejder med fleksibel holddannelse. Der er et stort inklusionspotentiale ved at arbejde med forskellige lærings- og sociale fællesskaber - også på tværs af alder. Nærhed er stadig mulig.
- Kan finde sted gennem mange mulige relationer til flere voksne og børn, som understøtter Lærings- og Udviklingsmål 2³
- Et vigtigt opmærksomhedspunkt er, at nogle elever og særligt elever med specialpædagogiske vanskeligheder har udpræget behov for nærhed, en lille tryk base, struktur og genkendelighed. De elever kan derfor blive meget sårbare i det store fællesskab.

Medarbejder og lederperspektiv:

- Kvalitet for medarbejderne er, når der er fleksibilitet i forhold til tilrettelæggelse af læringsaktiviteten. Flere voksne i et fællesskab omkring en større elevgruppe giver mulighed for, at medarbejderne er engageret i et kompetenceudviklende fællesskab, f.eks. i forbindelse med fleksibel holddannelse. Flexibiliteten giver blandt andet mulighed for nemmere at organisere samtaler med det enkelte barn om dets læringsmål og trivsel.
- Flexibel holddannelse giver også lederen mulighed for at lægge ressourcer ud til teams, som de selv kan administrere, og som de vurderer, vil understøtte den pædagogiske praksis bedst muligt. Store klasser/hold giver større fleksibilitet for at arbejde med forskellige klasse- og holdkonstellationer.

Økonomi (herunder evt. dilemmaer):

- Generelt gælder, jo flere elever pr. klasse, jo bedre robusthed.
- Den nuværende gennemsnitlige klassekvotient i Silkeborg er 21,6 elever. Ca. 1/4 af klasserne i skoleåret 14/15 har 20 elever eller derunder. Antallet af klasser med 20 elever eller derunder forventes at stige til knap 40 % frem mod skoleåret 2021.
- Klasser med få elever kompenseres. Da ressourcerammen er fast medfører det, at ressourcerne pr. elev i de større klasser reduceres. Ved den nuværende ressourcetildelingsmodel er der meget begrænsede muligheder for etablering for holddannelse, valgfag m.m. i klasser med under 20 elever.

Dilemma: Hvis man skal have robuste klasser skal undervisningssteder med klasser på under 20 elever så have tilført eller afleveret elever fra undervisningssteder med klasser på over 20 elever? Dette er et planlægningsmæssigt problem med den nuværende størrelse på de fleste skoledistrikter.

At anvende alle nuværende undervisningssteder på kort og på længere sigt

(evt.) Sammenhænge til andre undersøgelsesområder:

Sammenhæng til:

Undersøgelsesområde 1, 5.

Konklusion og opmærksomhedspunkter:

- En anvendelse af alle nuværende undervisningssteder vil være et kendt udgangspunkt for samarbejde med lokalområdet.
- Anvendelsen af undervisningsstederne kan have forskellige former – som primært undervisningssted, til særligt tilrettelagte undervisningsforløb, som opsamlings- og fritidstilbud til børn fra lokalområdet eller andet.
- Hvis alle undervisningssteder skal anvendes som primært undervisningssted, vil robuste klassestørrelser kunne opnås ved at etablere aldersintegrerede klasser eller ved at ændre, den nuværende sammenhæng mellem bopæl og undervisningssted. Det sidste vil medføre øgede udgifter til transport.

Litteraturhenvisninger:

[Lærings- og Udviklingsmålene for en god skole i Silkeborg Kommune](#)

¹ "Skolens læringsmiljøer sikrer børns ret til at udfolde egne faglige, personlige og relationelle potentialer"

² "Den inkluderende skole", Alenkær, 2008.

³ "Skolens læringsmiljøer sikrer børns ret til at indgå i fællesskaber"